

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	4Obdo/16/2025
Identifikačné číslo spisu:	6123273767
Dátum vydania rozhodnutia:	30.01.2026
Meno a priezvisko:	JUDr. Lenka Praženková
Funkcia:	súdca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2026:6123273767.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Lenky Praženkovej a členiek senátu Mgr. Sone Pekarčíkovej a JUDr. Ivce Čelkovej, v spore žalobcu VIP TRANS 19 s.r.o., so sídlom dona Sandtnera 5656/21, 902 01 Pezinok, IČO: 35 923 431, zastúpeného advokátkou JUDr. Zuzanou Flakovou, so sídlom Mesačná 9, Bratislava, proti žalovanému Ján Bažík, s miestom podnikania Bystrická 20, 902 01 Pezinok, IČO: 42 181 887, o zaplatenie 300,-- eur s príslušenstvom, vedenom na Mestskom súde Bratislava III pod sp. zn. 62Cb/9/2023, v konaní o dovolaní žalobcu proti rozsudku Krajského súdu v Bratislave č. k. 5Cob/23/2025-154 z 25. marca 2025 takto

rozhodol:

I. Dovolanie žalobcu o d m i e t a.

II. Žalovaný m á voči žalobcovi n á r o k na náhradu trov dovolacieho konania v rozsahu 100 %.

Odôvodnenie

1. Mestský súd Bratislava III ako súd prvej inštancie (ďalej tiež „prvoinštančný súd“) rozsudkom č. k. 62Cb/9/2023-101 z 18. apríla 2024 žalobu žalobcu zamietol a žalovanému nepriznal nárok na náhradu trov konania. Opravným uznesením č. k. 62Cb/9/2023-145 z 13. januára 2025 súd prvej inštancie postupom podľa § 224 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „CSP“), opravil v záhlaví písomného vyhotovenia rozsudku z 18. apríla 2024 identifikačné číslo v označení žalovaného.

2. Z odôvodnenia prvoinštančného rozsudku vyplýva, že predmetom konania pred súdom prvej inštancie bol nárok žalobcu na zaplatenie v záhlaví špecifikovanej istiny s príslušenstvom titulom neuhradenej faktúry za sprostredkovanie prepravných služieb podľa sprostredkovateľskej zmluvy a zmluvnej pokuty za porušenie zákazu konkurencie. V merite veci súd prvej inštancie vec právne posúdil podľa ustanovení § 300, § 301, § 302, § 642 ods. 1 a § 672a ods. 1 a 2 zákona č. 513/1991 Zb. Obchodný zákonník v znení neskorších predpisov (ďalej len „ObchZ“) a § 544 ods. 1, 2 zákona č. 40/1964 Zb. Občiansky zákonník v znení neskorších predpisov (ďalej len „OZ“). O náhrade trov konania rozhodol podľa § 255

ods. 1 a § 262 ods. 1 CSP, a to aj s poukazom na uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej tiež len „Najvyšší súd SR“, „najvyšší súd“ alebo „NS SR“) sp. zn. 7Cdo/14/2018 z 28. februára 2018, publikované ako judikát v Zbierke stanovísk najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky č. 8/2018 pod R 72/2018.

3. Súd prvej inštancie vyhodnotil zmluvný vzťah založený zmluvou o sprostredkovaní z 1. novembra 2021 ako obchodný záväzkový vzťah, na ktorý sa vzťahuje § 642 a nasl. ObchZ, keďže zmluvný vzťah uzatvárali strany sporu v rámci podnikateľskej činnosti (podľa § 261 ods. 1 ObchZ), pričom prihladol na to, že aj žalovaný je v zmluve označený ako podnikateľský subjekt, a že samotný žalovaný sa v spore označoval za podnikateľa s oprávnením na výkon taxislužby. Z tohto dôvodu neprichádzala do úvahy aplikácia § 774 a nasl. OZ na daný spor, bez ohľadu na to, že predmetné zákonné ustanovenie je uvedené v zmluve. V predmetnej zmluve bola dohodnutá provízia v sume 100,-- eur mesačne, ktorú mal žalovaný uhrádzať žalobcovi v určených lehotách. Úlohou súdu bolo posúdiť, či má žalobca nárok na províziu v sume 100,-- eur za mesiac november 2022, kedy došlo k ukončeniu zmluvného vzťahu medzi stranami sporu a či má žalobca nárok na zmluvnú pokutu za porušenie zákazu konkurencie v sume 200,-- eur.

4. Vo vzťahu k nároku na províziu v sume 100,-- eur za mesiac november 2022 sa žalovaný v konaní bránil tým, že zmluvný vzťah medzi sporovými stranami zanikol k 17. októbru 2022. Žalovaný v spore tvrdil, že konateľke žalobcu v uvedený deň ústne oznámil, že spoluprácu so žalobcom končí z osobných dôvodov, ktorá mala toto ústne oznámenie akceptovať a oznámiť to aj všetkým ostatným osobám spolupracujúcimi so žalobcom. Naproti tomu žalobca svoju argumentáciu v konaní založil na tom, že v zmluve o sprostredkovaní bolo dohodnuté ukončenie zmluvného vzťahu výlučne v písomnej forme, ktorá zo strany žalovaného nebola dodržaná, a preto vychádzal z toho, že zmluvný vzťah medzi stranami trval aj po 17. októbri 2022, hoci žalobca potvrdil, že žalovaný oznámil ústne dňa 17. októbra 2022 konateľke žalobcu úmysel ukončiť vzájomnú spoluprácu. Žalobca tak v podstate v konaní namietal relatívnu neplatnosť ukončenia zmluvného vzťahu so žalovaným v ústnej forme pre nedostatok písomnej formy.

5. Súd prvej inštancie poukazom na rozhodnutia najvyššieho súdu sp. zn. 1Obdo/26/2004 zo 16. mája 2006 a sp. zn. 3Obdo/44/2022 z 29. júna 2023 konštatoval, že pre zmluvu o sprostredkovaní nie je zákonom predpísaná písomná forma, preto môžu jej vznik, zmenu a zánik dohodnúť strany aj ústne. Z uvedeného dôvodu, pokiaľ by žalovaný preukázal dohodu so žalobcom o ukončení zmluvného vzťahu v ústnej forme, tak by súd mohol skonštatovať, že k zániku zmluvy došlo k 17. októbru 2022, a to bez ohľadu na znenie článku V. zmluvy o sprostredkovaní z 1. novembra 2021. Žalovaný však svoje tvrdenie o ukončení zmluvného vzťahu k 17. októbru 2022 v konaní nepreukázal a na jeho preukázanie neoznačil žiadne dôkazy. Súd preto zohľadnil argumentáciu žalobcu, ktorý dôvodne namietol relatívnu neplatnosť ústneho ukončenia zmluvy zo 17. októbra 2022 v súlade s ustanovením § 40a OZ v spojení s § 272 ods. 2 ObchZ, spočívajúcu v nedodržaní písomnej formy ukončenia zmluvy.

6. K zániku zmluvného vzťahu medzi stranami tak podľa názoru prvoinštančného súdu došlo až na základe písomného oznámenia žalovaného, ktoré odoslal ako poštovú zásielku dňa 16. novembra 2022. Za deň doručenia písomného oznámenia žalobcovi súd považoval podľa § 45 ods. 1 OZ dátum 18. november 2022, kedy bola písomná zásielka obsahujúca oznámenie žalovaného o ukončení zmluvy prevzatá na doručenie a následne uložená na pošte Pezinok 4 s poznámkou adresát nezastihnutý; týmto dňom sa zásielka odoslaná žalovaným dostala do dispozičnej sféry žalobcu. Za nepodstatné súd považoval, že žalobca sa v skutočnosti s obsahom tejto zásielky neoboznámil pre tvrdené problémy s poštovou doručovateľkou, ktorá okolnosť nemôže byť na ťarchu žalovaného, ale je vecou vo vzťahu žalobcu a poštového podniku. V nadväznosti na uvedené sa súd zameral na posúdenie, či má žalobca nárok na zaplatenie provízie za pomernú časť mesiaca november 2022 (za obdobie od 1. novembra 2022 do 18. novembra 2022) alebo nie.

7. Súd prvej inštancie síce v konaní pôvodne zvažoval, že žalobcovi nárok na províziu za časť mesiaca november 2022 patrí, napokon však dospel k opačnému záveru, a to, že mu ani čiastočne nárok na

uplatnenú províziu nevznikol, dôvodiac článkom I. bod 2. zmluvy o sprostredkovaní z 1. novembra 2021, podľa ktorého sprostredkovateľ sa zaväzuje sprostredkovať predmet zmluvy v dobe ustanovenej v článku II. ods. 1. zmluvy, za ktorú mu patrí v prípade uzatvorenia sprostredkúvanej zmluvy odmena ustanovená v článku III. zmluvy. Vychádzajúc z uvedeného súd konštatoval, že žalobca bol povinný poskytovať žalovanému činnosť uvedenú v článku I. bod 1. zmluvy (službu súvisiacu s dispečingom taxislužby) a nárok na províziu má až po poskytnutí služby žalobcom a po uzatvorení sprostredkúvanej zmluvy (t. j. zmluvy o preprave s jednotlivými cestujúcimi). Nesprávnosť argumentácie žalobcu potvrdzuje podľa súdu aj obsah faktúry č. 220100045, ktorou žalobca žalovanému fakturoval službu dispečingu, t. j. službu, ktorú mal žalobca poskytnúť žalovanému, a nie dobu zmluvného záväzku, ako to prezentoval žalobca v spore. Poukázal tiež na odpor proti platobnému rozkazu, v ktorom žalovaný namietol, že po 17. októbri 2022 mu žalobca neposkytol zmluvne dohodnutú službu (že nedostal žiadne plánované práce a že nebol vedený v týždenných plánoch práce), ktorú námietku žalovaný zopakoval aj v duplike; napokon poukázal aj na list žalovaného z 3. januára 2023, ktorý žalobca pripojil k replike ako dôkaz, z ktorého jednoznačne vyplýva, že žalobca žalovanému žiadne služby po 17. októbri 2022 neposkytol (resp. slovami žalovaného „neprideliť“). Podľa súdu ide o dôkaz, ktorý vylučuje priznanie nároku žalobcovi a naopak, potvrdzuje procesnú obranu žalovaného. Zhrnúc uvedené, súd prvej inštancie vzhľadom na to, že žalobca nepreukázal poskytovanie zmluvne dohodnutých služieb žalovanému v mesiaci november 2022, hoci za ne požaduje zaplatenie odplaty, považoval nárok žalobcu na zaplatenie provízie (odplaty) za uvedený mesiac v celom rozsahu za nedôvodný.

8. Za neopodstatnený súd prvej inštancie vyhodnotil aj nárok žalobcu na zaplatenie zmluvnej pokuty vo výške 200,-- eur za porušenie zákazu konkurencie podľa článku VII. „stanov“ žalobcu, ktoré v skutočnosti predstavujú všeobecné zmluvné podmienky, tvoriace súčasť zmluvy o sprostredkovaní z 1. novembra 2021. Súd mal za nesporné, že v mesiaci november 2022 a čiastočne aj v mesiaci október 2022 (od 18. októbra 2022) si žalobca neplnil voči žalovanému svoj zmluvný záväzok vyplývajúci mu zo zmluvy o sprostredkovaní. Žalovaný v dôsledku konania žalobcu stratil možnosť vykonávať činnosť taxislužby a možnosť dosahovať zisk. Výslovil názor, že je neprípustné, aby žalobca, ktorý si neplnil voči žalovanému základnú zmluvnú povinnosť a neposkytoval mu službu dispečingu, vyžadoval od žalovaného, aby rešpektoval zmluvne dojednaný zákaz konkurencie. Pre faktické správanie žalobcu, ktorým sám porušoval zmluvný záväzok a ktorým znemožnil žalovanému výkon podnikateľskej činnosti, sám vytvoril stav, kedy žalovaný fakticky nebol viazaný konkurenčnou doložkou dojednanou v zmluve. Z tohto dôvodu v situácii, ak by aj žalovaný vykonával taxislužbu pre iný subjekt než pre žalobcu (a žalobca by to relevantným spôsobom v konaní preukázal, čo sa mu však nepodarilo), nemožno podľa súdu hovoriť o porušení zákazu konkurencie upraveného v článku VI. bod 9. zmluvy o sprostredkovaní a o vzniku nároku žalobcu na zmluvnú pokutu podľa článku VII. „stanov“ žalobcu. Pri zohľadnení predmetnej skutočnosti (neposkytovanie služieb žalobcom žalovanému) súd vyslovil názor, že konanie žalobcu, ktorým si sám neplnil voči žalovanému zmluvné povinnosti, čím dostával žalovaného do negatívneho ekonomického postavenia a následne požadoval od žalovaného zaplatenie zmluvnej pokuty za porušenie zmluvnej povinnosti, ku ktorej malo dôjsť až po tom, ako porušoval zmluvu žalobca, je konaním, ktoré je v rozpore so zásadou poctivého obchodného styku, ktorému musí súd odprieť poskytnutie právnej ochrany podľa ustanovenia § 265 ObchZ. S prihliadnutím na uvedené okolnosti súd žalobcovi zmluvnú pokutu priznať nemohol, a to aj vzhľadom na to, že predmetné zmluvné dojednanie vyhodnotil ako neplatné. Konštatoval, že pre platnosť dojednania o zákaze konkurencie a pre na to nadväzujúcu platnosť dojednania o zmluvnej pokute nepostačuje dojednanie o zákaze konkurencie v zmluve a zmluvné dojednanie o zmluvnej pokute pre prípad porušenia zákazu konkurencie, ale pre platnosť týchto dojednaní musia byť splnené minimálne štandardy predpokladané ustanovením § 672a ObchZ, obsahujúce právnu úpravu o obchodnom zastúpení, ktoré má kogentný charakter, ktoré ustanovenie sa analogicky aplikuje aj na úpravu konkurenčných doložiek v rámci iných zmluvných typov, ktorý právny záver o aplikácii ustanovenia § 672a ObchZ na konkurenčné doložky obsiahnuté v iných zmluvných typoch v rámci obchodných záväzkových vzťahov zastal aj Ústavný súd Slovenskej republiky (ďalej tiež „Ústavný súd SR“, „ústavný súd“, alebo „ÚS SR“) v náleze sp. zn. III. ÚS 101/2020 z 12. novembra 2020. Poukazom na článok VI. bod 9. zmluvy o sprostredkovaní z 1. novembra 2021 i článok VII. „stanov“ žalobcu súd prvej inštancie konštatoval, že zákaz konkurencie je v zmluve upravený jednostranne v prospech žalobcu ako sprostredkovateľa a spôsobuje zjavnú

nerovnováhu v právach a povinnostiach v neprospech žalovaného a neprimerane obmedzuje jeho ústavné právo na podnikanie, resp. vykonávanie inej zárobkovej činnosti. Dojednanie o zákaze konkurencie je podľa prvoinštančného súdu zamerané na ekonomickú „likvidáciu“ zmluvných partnerov žalobcu, ak tí porušia zákaz konkurencie, keď polovicu mesiaca (14 dní) im nebude zo strany žalobcu umožnené užívanie služieb dispečingu, t. j. 14 dní nemôžu vykonávať činnosť taxislužby a dosahovať akýkoľvek zisk v rámci predmetu svojho podnikania, a zároveň im vzniká povinnosť zaplatiť zmluvnú pokutu vo výške dvojnásobku zmluvného plnenia záujemcu sprostredkovateľovi. Súd prvej inštancie uzavrel, že zákaz konkurencie obsiahnutý v článku VI. bod 9. zmluvy o sprostredkovaní z 1. novembra 2021 a v článku VII. stanov žalobcu jednak neobsahuje všetky vyžadované náležitosti (dojednanie primeraného protiplnenia žalobcom žalovanému za obmedzenie podnikateľskej činnosti) a zároveň celkom zjavne neprimerane obmedzuje žalovaného ako záujemcu pre vytvorenie ekonomickej nerovnováhy pri aplikácii dojednaní o zákaze konkurencie. Vzhľadom na uvedené prvoinštančný súd, pri analogickej aplikácii ustanovenia § 672a ods. 2 ObchZ vyhlásil konkurenčnú doložku za neplatnú, v dôsledku čoho nevznikol žalobcovi nárok na zaplatenie zmluvnej pokuty voči žalovanému, a to aj vtedy, ak by bol žalovaný zákaz konkurencie aj skutočne porušil.

9. Na odvolanie žalobcu proti prvoinštančnému rozsudku z odvolacích dôvodov podľa § 365 ods. 1 písm. b), d), f) a písm. h) CSP, Krajský súd v Bratislave ako súd odvolací, rozsudkom č. k. 5Cob/23/2025-154 z 25. marca 2025, rozsudok súdu prvej inštancie podľa § 387 ods. 1 CSP ako vecne správny potvrdil.

10. Odvolací súd za najpodstatnejšiu námietku žalobcu považoval otázku, či zmluva uzatvorená medzi účastníkmi konania bola zmluvou synalagmatickou, t. j. či plnenia zmluvných strán boli vzájomne podmienené. Odvolací súd sa stotožnil so závermi prvoinštančného súdu, ktoré uviedol vo vzťahu k otázke synalagmatického charakteru posudzovanej zmluvy, doplnil však, že pre vyhodnotenie tejto otázky nemá žiadnu právnu relevanciu otázka, či posudzovaná zmluva je zmluvou sprostredkovateľskou alebo zmluvou nepomenovanou podľa príslušných ustanovení Obchodného zákonníka. Aj odvolací súd mal z obsahu zmluvných dojednaní za nepochybné, že pre vznik nároku na províziu (odmenu) je nevyhnutné poskytovanie služby (služby dispečingu) žalobcom žalovanému. Poukazom na článok I. bod 2 zmluvy o sprostredkovaní uviedol, že nárok žalobcu na mesačnú odmenu/províziu je podmienený tým, že taxikár (žalovaný) uzatvorí minimálne jednu zmluvu o preprave v príslušnom kalendárnom mesiaci. Rovnako ako súd prvej inštancie, aj odvolací súd uviedol, že žalovaný už v podanom odpore namietal, že po tom, ako žalobcovi ústne oznámil ukončenie zmluvy, mu zo strany žalobcu žiadne služby podľa zmluvy neboli poskytované. Obdobné námietky uplatnil žalovaný aj v ďalších podaniach, v ktorých žalovaný tvrdil aj to, že dispečerské číslo mu prestalo prideľovať prácu. Na tieto námietky žalobca v priebehu konania nereagoval, ani ich nepoprel, až v podanom odvolaní tvrdil, že bez súčinnosti žalovaného nebolo možné, aby dispečing využíval. S uvedeným tvrdením sa odvolací súd stotožnil, zdôrazniac však, že uvedená skutočnosť nemá žiadny vplyv na dojednanú splatnosť, resp. podmienenosť odmeny/provízie podľa článku I. bod 2 zmluvy uzatvorením akejkoľvek zmluvy o preprave žalovaným.

11. Odvolací súd sa stotožnil aj so závermi súdu prvej inštancie spočívajúcimi v konštatovaní, že pre neplnenie zmluvných povinností žalobcu zo zmluvy nebolo možné v danom prípade požadovať, aby tieto povinnosti (tzv. zákaz konkurencie) dodržiaval žalovaný a následne ho sankcionovať zmluvnou pokutou. Uviedol zároveň, že ďalšia časť odôvodnenia napadnutého rozsudku týkajúca sa otázky platnosti dojednaní o zákaze konkurencie, na výsledok konania nemala žiadny vplyv, preto sa odvolací súd námietkami žalobcu k tejto časti napadnutého rozhodnutia ďalej nezaoberal. Doplnil však, že na neplatnosť zmluvných dojednaní v akomkoľvek rozsahu je súd povinný prihliadať z úradnej povinnosti, teda aj v prípade, že to žiadna procesná strana nenamietala. Ak súd z úradnej povinnosti dospeje k tomu, že niektoré zmluvné dojednanie je neplatné a je to na prospech iba jednej procesnej strane, nemožno jeho činnosť vyhodnotiť ako porušenie princípu rovnosti strán v danom konaní (čl. 6 CSP).

12. Odvolací súd nesúhlasil ani s námietkou žalobcu spočívajúcou v tvrdení, že nemal možnosť zaujať stanovisko k zásielke, ktorú žalovaný predložil na pojednávaní dňa 19. marca 2024. Z obsahu súdneho

spisu odvolací súd zistil, že predmetné pojednávanie bolo odročené za účelom vyhlásenia rozsudku na deň 18. apríla 2024, a tak žalobcovi nič nebránilo, aby do tohto času podal k uvedenej otázke stanovisko.

13. Rovnako odvolací súd nesúhlasil ani s tvrdením žalobcu, že z odôvodnenia prvoinštančného rozsudku nie je zrejmé, na základe čoho súd žalobcovi nepriznal nárok na zmluvnú pokutu. Odvolací súd poukázal na odseky 18. až 21. napadnutého rozsudku, z ktorých tieto dôvody vyplývajú.

14. Odvolací súd za nedôvodné vyhodnotil aj ďalšie námietky žalobcu spočívajúce v tvrdeniach, že súd prvej inštalácie porušil jeho právo na spravodlivý proces tým, že v napadnutom rozhodnutí uviedol iné právne posúdenie veci, ako uviedol na nariadenom pojednávaní vyslovením predbežného právneho názoru (§ 181 ods. 2 druhá veta CSP), zároveň tým, že nedodrжал postup podľa § 181 ods. 2 prvá veta CSP, t. j. že neuviedol, ktoré skutkové tvrdenia sú medzi stranami sporné, ktoré skutkové tvrdenia považuje za nesporné, ktoré dôkazy vykoná a ktoré dôkazy nevykoná. Citujúc rozhodnutia najvyššieho súdu sp. zn. 1Obdo/92/2018 z 20. novembra 2019 a sp. zn. 2Obdo/56/2020 z 28. decembra 2020 (publikované ako R 60/2021) odvolací súd uviedol, že porušenie ustanovenia § 181 ods. 2 prvá a druhá veta CSP v rozsahu, ako ho namietol žalobca, ak by aj bolo dané, nie je takým nedostatkom, ktorý by zakladal porušenie práva na spravodlivý proces.

15. Odvolací súd záverom zhrnul, že medzi sporovými stranami uzatvorená zmluva obsahuje úpravu vzájomne podmienených plnení oboch zmluvných strán a že otázka platnosti ukončenia zmluvy nemá právnu relevanciu na výsledok tohto konania, pretože pri neposkytnutí plnenia zo strany žalobcu (služby dispečingu), povinnosť poskytnúť plnenie (zaplatiť províziu) nemal ani žalovaný. Bez právnej relevancie je podľa odvolacieho súdu aj to, či zmluva uzavretá medzi procesnými stranami, bola zmluvou sprostredkovateľskou alebo nepomenovanou. Hoci žalobca túto otázku namietol, neuviedol, ako nesprávne vyhodnotenie tejto otázky malo vplyv na nesprávnosť napadnutého rozhodnutia. Odvolací súd takýto vplyv nezistil, keďže súd prvej inštalácie v prejednávanej veci neaplikoval žiadne konkrétne zákonné ustanovenie prislúchajúce ku ktorémukoľvek zmluvnému typu. Ďalej odvolací súd poukazom na nutnosť riadne vymedzených odvolacích dôvodov, jedine ktoré vzhľadom na viazanosť odvolacieho súdu odvolacími dôvodmi (§ 380 ods. 1 CSP) môžu byť spôsobilým predmetom prieskumu odvolacieho súdu, konštatoval, že v podanom odvolaní nenašiel relevantné odôvodnenie toho, prečo sú závery súdu prvej inštalácie z dôvodu nesprávneho právneho vyhodnotenia zmluvy, uzatvorenej medzi účastníkmi konania, chybné, z dôvodu ktorého vyhodnotil za nedôvodnú aj námietku týkajúcu sa predmetnej okolnosti.

16. K tvrdeniu žalobcu, že zmluvy o preprave uzatvárali prepravované osoby priamo so žalobcom, pričom žalovaný bol len prostredníkom, cez ktorého sa zmluvy uzatvárali, ako aj k tvrdeniu žalobcu, že žalovaný neuzatváral zmluvy o preprave pod vlastným menom, ale obchodným menom žalobcu, odvolací súd uviedol, že uvedené skutkové tvrdenia neboli pred súdom prvej inštalácie uplatnené, preto musel odvolací súd túto námietku kvalifikovať ako novotu v odvolacom konaní, na uplatnenie ktorej neboli splnené zákonné podmienky uvedené v § 366 CSP, keďže žalobca nepreukázal, že ju bez svojej viny nemohol uplatniť v konaní pred súdom prvej inštalácie [§ 366 písm. d) CSP]. Napriek tomu odvolací súd k tomuto tvrdeniu žalobcu uviedol, že zo sprostredkovateľskej zmluvy zo dňa 1. novembra 2021 ani zo stanov žalobcu, ktoré tento v konaní predložil, uvedené skutočnosti nevyplývajú.

17. Napokon k tvrdeniu žalobcu, že nemal legálny nástroj ako žalovaného donútiť aby pracoval, odvolací súd poukázal na to, že uvedené tvrdenie nezodpovedá obsahu súdneho spisu, keď takéto nástroje vyplývajú zo stanov spoločnosti žalobcu, konkrétne z bodu VII. ako prvá v poradí označená povinnosť užívateľa a následky jej porušenia.

18. O nároku na náhradu trov odvolacieho konania rozhodol odvolací súd podľa § 262 ods. 1 CSP a žalovanému, ktorý bol v odvolacom konaní plne úspešný, ich náhradu nepriznal, nakoľko mu preukázateľne žiadne trovy v tomto konaní nevznikli.

19. Proti právoplatnému rozsudku odvolacieho súdu podal v zákonom stanovenej lehote dovolanie žalobca (č. l. 170 - 174 spisu), vyvodzujúc jeho prípustnosť z ustanovenia § 420 písm. f) CSP.

20. Vo vzťahu k označenému dovolaciemu dôvodu žalobca namietol porušenie základných zásad civilného procesu (čl. 6 - rovnosť strán, čl. 9 - kontradiktórnosť, čl. 10 - koncentrácia), taktiež namietol nedostatočné, nezrozumiteľné, nepresvedčivé a nepreskúmateľné odôvodnenie napadnutého rozhodnutia odvolacieho súdu, namietol jeho prekvapivosť a nepredvídateľnosť a súčasne, že procesný postup predchádzajúci vydaniu konečného rozhodnutia vo veci, trpí deformitou rozhodujúceho dôkazu v prejednávanej veci.

21. Dôvodiac nálezhom Ústavného súdu SR sp. zn. III. ÚS 314/2018 z 13. novembra 2018, uverejneným v Zbierke nálezov a uznesení Ústavného súdu SR pod č. 47/2018, žalobca odvolaciemu súdu vytkol, že napriek tomu, že proti rozhodnutiu súdu prvej inštancie podal rozsiahle 12-stranové dovolanie, ktorým spochybňoval správnosť skutkových zistení súdu prvej inštancie, namietal nesprávne hodnotenie vykonaných dôkazov, nesprávne právne posúdenie veci, ako aj nedostatočné a nepreskúmateľné odôvodnenie napadnutého rozhodnutia, odvolací súd sa s jeho argumentáciou v odôvodnení dovolaním napadnutého rozsudku nevysporiadal. Za najzávažnejšiu skutočnosť uvádzanou v odvolaní žalobca označil to, že súd prvej inštancie úplne nečakane zmenil svoje konečné rozhodnutie, a to po ukončení dokazovania a záverečných rečiach v konaní a odročení pojednávania za účelom vyhlásenia rozsudku. Vo vzťahu k uvedenému žalobca prvoinštančným súdu vytkol odňatie možnosti konať pred súdom a porušenie práva na spravodlivý súdny proces tvrdiac, že znemožnil jeho osobe dostatočne sa vyjadriť k dôkazu predloženému na pojednávaní dňa 19. marca 2024, k posúdeniu veci súdom, ako aj navrhnúť prípadné ďalšie doplnenie dokazovania, a teda sa účelne brániť.

22. Žalobca tvrdí, že o posúdení charakteru zmluvy uzavretej medzi stranami sporu ako synalagmatického záväzku, sa prvýkrát dozvedel až z odôvodnenia rozsudku súdu prvej inštancie a prvýkrát sa k tejto okolnosti mohol vyjadriť až v podanom odvolaní. Pokiaľ odvolací súd v odôvodnení rozsudku uviedol, že žalobca na uvedené v konaní nereagoval a ani to nepoprel, žalobca tvrdí, že on nemal prečo na uvedené reagovať v tom zmysle, že mal sám od seba začať riešiť otázku charakteru zmluvy, či je synalagmatický typ alebo nie, pretože uvedené v konaní nebolo nikdy spomenuté a ani sporné. Tvrdí ďalej, že hoci v odvolaní vo vzťahu k nesprávnemu právnomu posúdeniu veci podrobne vysvetlil charakteristiku a právne posúdenie vzťahu prevádzkovateľa dispečingu a prevádzkovateľa taxislužby v zmysle príslušných ustanovení zákona č. 56/2012 Z. z. o cestnej doprave v znení neskorších predpisov, odvolací súd sa týmito argumentami nezaoberal, pretože ich považoval za tzv. novoty v odvolacom konaní, na uplatnenie ktorých neboli podľa názoru súdu splnené zákonné dôvody [§ 366 písm. d) CSP]. Žalobca tvrdí, že o novoty sa podľa jeho názoru nejedná, pretože v konaní pred súdom prvej inštancie nemal prečo vyvíjať procesnú aktivitu smerom k dokazovaniu synalagmatického charakteru zmluvy, keďže uvedené nebolo spornou otázkou medzi stranami sporu a za sporné to nepovažoval v konaní ani samotný prvoinštančný súd.

23. Žalobca ďalej poukázal na to, že súd prvej inštancie zohľadnil jeho argumentáciu o relatívnej neplatnosti ústneho ukončenia zmluvy zo 17. októbra 2022, keď namietal nedodržanie písomnej formy ukončenia zmluvy v zmysle ustanovení sprostredkovateľskej zmluvy (bod 14.1 odôvodnenia). Súd prvej inštancie z tohto dôvodu ustálil, že k riadnemu ukončeniu zmluvy došlo až na základe písomného oznámenia žalovaného dňom 18. novembra 2022 (bod 14.2. odôvodnenia). Naproti tomu odvolací súd vo svojom odôvodnení uviedol, že je irelevantné, kedy a ako skončila zmluva (či ústne alebo písomne), pretože podľa jeho právneho posúdenia bol rozhodujúci ten fakt, že žalovaný nevyužíval dispečing, preto nemusel žalobcovi platiť odmenu. Toto právne posúdenie odvolacieho súdu je podľa žalobcu iné ako posúdenie súdu prvej inštancie v tom zmysle, že súd prvej inštancie považoval za dôležité skúmať otázku relatívnej neplatnosti ukončenia zmluvy, a to s ohľadom aj na otázku nároku na zmluvnú pokutu. V tejto časti odvolací súd reagoval podľa žalobcu odlišne od súdu prvej inštancie (bod 46. odôvodnenia), nakoľko podľa odvolacieho súdu otázka platnosti dojednania o zákaze konkurencie nemala na výsledok konania žiaden vplyv. Tieto protichodné závery oboch súdov zakladajú podľa názoru žalobcu vadu zmätočnosti konania spočívajúcu v nezrozumiteľnosti a nepresvedčivosti napadnutého rozhodnutia.

24. Nedostatočnosť napadnutého rozhodnutia žalobca vzhliada ďalej v tom, že nie je z neho jednoznačne zrejmé, kedy a presne akým spôsobom došlo k ukončeniu zmluvného vzťahu medzi stranami sporu. Ukončenie sporu len s uvedením právneho záveru o charaktere zmluvy uzavretej medzi stranami sporu považuje za neúplné s ohľadom na uplatnený nárok žalobcu na zmluvnú pokutu titulom porušenia zákazu konkurencie žalovaným počas trvania zmluvy. Vo vzťahu k uvedenému žalobca namietol závery konajúcich súdov v otázke posúdenia zmluvnej pokuty, keď odvolací súd uviedol, že sa stotožňuje so závermi súdu prvej inštancie (bod 45. odôvodnenia napadnutého rozhodnutia), avšak bez vysvetlenia prečo a z akých dôvodov. Žalobca odvolaciemu súdu vytýka tiež to, že sa vyhol odpovedi na jeho argument o tom, že sa v danom prípade nejedná o porušenie konkurenčnej doložky po zániku zmluvy s potrebou finančnej kompenzácie a zákazom podnikania pre žalovaného, ako to tvrdil súd prvej inštancie v bode 19. až 21.4. odôvodnenia. Vysvetlenie k uvedenému v rozhodnutí odvolacieho súdu úplne absentuje napriek tomu, že vyriešenie tejto právnej otázky považoval žalobca ako aj súd prvej inštancie za dôležité a rozhodujúce pre priznanie nároku na zmluvnú pokutu. Z uvedeného má žalobca za zrejmé, že súd prvej inštancie ako aj odvolací súd rozdielne právne posudzovali okamih ukončenia zmluvného vzťahu, otázku vzniku nároku žalobcu na odmenu, porušenie zákazu konkurencie žalovaným a nárok žalobcu na zmluvnú pokutu.

25. V ďalšej časti dovolania žalobca vyslovil názor, že kľúčovým pre rozhodnutie vo veci bolo posúdenie, či a kedy došlo k ukončeniu zmluvného vzťahu medzi stranami sporu. Hoci uvedené konštatoval aj súd prvej inštancie, odvolací súd bol iného názoru a posúdením ukončenia zmluvy sa nezaoberal, ale zameral svoje posúdenie na charakter zmluvy. Žalobca má za to, že došlo k porušeniu jeho práva k tomuto právnomu posúdeniu sa vyjadriť, keďže odvolací súd nenariadil pojednávanie a nezopakoval ani nedoplnil dokazovanie. Odvolaciemu súdu žalobca zároveň vytkol, že i keď v odôvodnení jeho argumenty uvádzané v odvolaní spomenul, častokrát len konštatoval ich irelevantnosť, alebo s nimi nesúhlasil, avšak bez konštatovania dôvodu nesúhlasu a bez vysporiadania sa s kľúčovými tvrdeniami a argumentami, uvedenými v odvolaní, v ktorom postupe žalobca vzhliada nedodržanie ustanovenia § 387 ods. 3 CSP.

26. Žalobca ďalej namietol neudržateľnosť právneho záveru odvolacieho súdu o tom, že žalobca sám porušoval zmluvu, lebo jeho dispečerské číslo prestalo prideľovať prácu žalovanému; v tejto súvislosti vyslovil, že pokiaľ ktorýkoľvek zmluvný taxikár žalobcu nenastúpil do práce, resp. na zmenu z akéhokoľvek dôvodu, nemohol mu dispečer prideľovať prácu, pretože sa sám nenahlásil do zmeny a tým pádom neposkytol súčinnosť žalobcovi.

27. Pokračujúc v ďalšej argumentácii, žalobca namietol, že súd prvej inštancie mu znemožnil dostatočne sa vyjadriť k predloženému dôkazu - zásielke žalovaného, ktorú predložil na pojednávaní. Tvrdí, že odvolací súd mohol tento nedostatok v odvolacom konaní odstrániť, avšak v napadnutom rozhodnutí len konštatoval, že žalobca sa mohol k predmetnému dôkazu vyjadriť v čase po odročení pojednávania do vyhlásenia rozsudku. Žalobca tvrdí, že dokazovanie bolo v tom čase už skončené uznesením súdu prvej inštancie a že legitímne očakával rozhodnutie súdu prvej inštancie, ktorým mu prizná pomernú časť odmeny za mesiac november 2022, konkrétne od 1. novembra 2022 do 18. novembra 2022 s ohľadom na to, že súd prvej inštancie na pojednávaní dňa 19. marca 2024 uviedol, že ho odročuje na vyhlásenie rozsudku len z toho dôvodu, že si dopočíta túto pomernú časť odmeny. Žalobca má za to, že predmetný dôkaz - zásielka predložená žalovaným na pojednávaní bola takým dôkazom, ktorý je kľúčový pre rozhodovaný spor a má podstatný vplyv na výsledok konania. Rovnako sa odvolací súd podľa tvrdenia žalobcu nevyjadril ani k ďalším jeho argumentom, ktorými uvedený dôkaz spochybňoval.

28. V nasledujúcej časti dovolania žalobca odvolaciemu súdu vytkol, že napriek tomu, že v odvolaní podrobne argumentoval inou vadou konania spočívajúcou v porušení obligatórnej povinnosti súdu prvej inštancie postupovať podľa § 181 ods. 2 CSP, odvolací súd len konštatoval, že predbežný právny názor súdu nemusí byť totožný s jeho konečným rozhodnutím vo veci. Uvedené však žalobca nenapádal, ale rozporoval tú skutočnosť, že súd prvej inštancie úplne vynechal obligatórne určenie sporných a nesporných skutkových tvrdení. Odvolací súd v bodoch 49. až 52. odôvodnenia svojho rozhodnutia

citovanou judikatúrou konštatoval, že uvedené nie je porušením práva na spravodlivý proces, ale iná vada konania, čo tvrdil aj samotný žalobca v odvolaní, preto mu nie je zrejmé, prečo odvolací súd uvedený žalobcov argument neuznal. Tvrdil tiež, že zmena rozhodnutia po ukončení dokazovania a záverečných rečiach v konaní, kedy strana sporu už nemá reálnu možnosť reagovať na takúto zmenu a účelne sa brániť, je podľa jeho názoru tiež porušením práva na spravodlivý proces.

29. V ďalšom žalobca namieta porušenie princípu rovnosti, koncentračnej zásady a princípu kontradiktórnosti konania. Prvoinštančnému súdu žalobca vytýka, že sám a z vlastnej iniciatívy bez akejkoľvek námietky žalovaného podrobil súdnemu prieskumu platnosť všetkých dojednaní uzavretej zmluvy, vrátane stanov žalobcu v obchodnoprávnom spore, pričom odvolací súd sa k tomuto postupu priklonil a považoval ho za správny. Žalovaný v konaní tvrdil pritom len jedinú vec, že platne ukončil zmluvu k 17. októbru 2022, preto sa zmluvou už necítil viazaný, a teda žalobca z nej už nemôže vyvodzovať žiadne nároky. Platnosť žiadnych ustanovení zmluvy žalovaný nenamietal, nenamietal ani zákaz konkurenčnej činnosti počas trvania zmluvy, ani dojednanie o zmluvnej pokute a ani jej výšku. Žalobca má za to, že súd v konaní postupoval ako keby bol žalovaný spotrebiteľ, a teda strana v konaní, ktorej má súd poskytnúť zvýšenú ochranu, pritom sa však jedná o rýdzo obchodnoprávny vzťah, kde prevláda princíp zmluvnej voľnosti a autonómie vôle strán. Vyslovil zároveň názor, že skúmať platnosť zmluvných dojednaní o povinnostiach zmluvných strán, o sankciách za porušenie povinností (zmluvná pokuta) a spochybňovať výšku zmluvných sankcií (moderácia zmluvnej pokuty) ex offio, t. j. bez námietky strany sporu, je v obchodnoprávnom spore absolútne neprípustné a popiera zmysel dispozičnej zásady v obchodnom práve.

30. Na základe všetkých vyššie uvedených tvrdení, keďže žalobca považuje rozhodnutia oboch konajúcich súdov za predčasné, navrhol na základe všetkých vyššie uvedených tvrdení, aby dovolací súd rozhodnutie odvolacieho súdu, prípadne aj súdu prvej inštancie v plnom rozsahu zrušil a vrátil vec na ďalšie konanie za účelom doplnenia dokazovania.

31. K dovolaniu žalobcu sa vyjadril žalovaný písomným podaním z 11. augusta 2025 (č. l. 188 spisu), v ktorom sa s napadnutým rozhodnutím v plnom rozsahu stotožnil a vyslovil, že podané dovolanie neobsahuje žiadne nové skutočnosti majúce vplyv na rozhodnutia súdu prvej inštancie i súdu odvolacieho. Zároveň poukázal na možné podanie dovolania oneskorene, po uplynutí zákonom stanovenej dvojmesačnej lehoty.

32. Písomné vyjadrenie žalovaného zaslal súd prvej inštancie postupom podľa § 436 ods. 4 CSP žalobcovi, ktorého ďalšie vyjadrenia v konaní nenasledovali.

33. Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podala sporová strana, v neprospech ktorej bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), zastúpená advokátom v súlade s ustanovením § 429 ods. 1 CSP, bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 443 veta pred bodkočiarkou CSP) preskúmal vec a dospel k záveru, že tento mimoriadny opravný prostriedok žalobcu je potrebné odmietnuť. V nasledujúcich bodoch dovolací súd uvádza stručné odôvodnenie svojho rozhodnutia (§ 451 ods. 3 veta prvá CSP):

34. Dovolanie je mimoriadny opravný prostriedok, ktorým nemožno napadnúť každé rozhodnutie odvolacieho súdu. Výnimočnosť tohto opravného prostriedku zodpovedá právna úprava jeho prípustnosti v Civilnom sporovom poriadku. Podľa § 419 CSP proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné sú vymenované v § 420 a § 421 CSP.

35. Úspešné uplatnenie dovolania je vždy nevyhnutne podmienené primárnym záverom dovolacieho súdu o prípustnosti dovolania a až následným sekundárnym záverom týkajúcim sa jeho dôvodnosti. Zo zákonných ustanovení upravujúcich otázku prípustnosti dovolania je zrejmé, že na to, aby sa dovolací súd mohol zaoberať vecným prejednaním dovolania, musia byť splnené podmienky prípustnosti dovolania vyplývajúce z § 420 alebo § 421 CSP, a tiež podmienky dovolacieho konania, t. j. aby (okrem

iného) dovolanie bolo odôvodnené dovolacími dôvodmi, aby išlo o prípustné dovolacie dôvody a aby tieto dôvody boli vymedzené spôsobom uvedeným v § 431 až § 435 CSP.

36. Podľa § 420 CSP, dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej, alebo ktorým sa konanie končí, pokiaľ trpí niektorou z procesných väd konania vymenovaných v písm. a) až f) predmetného ustanovenia (zakotvujúce tzv. vady zmätočnosti). Dovolanie prípustné podľa § 420 CSP možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení. Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada (§ 431 ods. 1, 2 CSP).

37. Dovolací súd je rozsahom dovolania viazaný [§ 439 CSP, okrem prípadov uvedených v písm. a) až c) citovaného ustanovenia]. Rovnako je dovolací súd viazaný dovolacími dôvodmi (§ 440 CSP). Dovolacím dôvodom je nesprávnosť vytýkaná v dovolaní. Pokiaľ nemá dovolanie vykazovať nedostatky, ktoré v konečnom dôsledku vedú k jeho odmietnutiu podľa § 447 písm. c), resp. písm. f) CSP, je (procesnou) povinnosťou dovolateľa vysvetliť v dovolaní, z čoho vyvodzuje prípustnosť dovolania a označiť v dovolaní náležitým spôsobom dovolací dôvod (§ 420 alebo § 421 CSP v spojení s § 431 ods. 1 CSP a § 432 ods. 1 CSP). V dôsledku uvedenej viazanosti odvolacieho súdu dovolacím dôvodom, dovolací súd neprejednáva dovolanie nad rozsah, ktorý dovolateľ vymedzil v dovolaní uplatneným dovolacím dôvodom (uznesenie NS SR sp. zn. 3Cdo/59/2017 z 8. júna 2017). V tu posudzovanej veci žalobca (v ďalšom texte tiež ako „dovolateľ“) v dovolaní argumentuje prípustnosťou dovolania podľa § 420 písm. f) a § 421 CSP.

38. Pred samotným posúdením dovolacích námietok, dovolací súd za účelom posúdenia včasnosti podaného dovolania, na ktorú okolnosť poukázal žalovaný vo vyjadrení k dovolaniu, dovolací súd k dodržaniu lehoty na jeho podanie uvádza, že účinnosťou nového procesného predpisu - Civilného sporového poriadku (dňom 1. júla 2016), sa lehota na podanie dovolania na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii, počítala od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu a je dva mesiace od tohto doručenia (§ 427 ods. 1 CSP). Uvedené predstavuje zmenu oproti predchádzajúcemu procesnému predpisu - Občianskemu súdnemu poriadku, podľa ktorého bola dovolacia lehota jeden mesiac a počítala sa od právoplatnosti dovolaním napadnutého rozhodnutia. V tomto prípade bol rozsudok odvolacieho súdu doručený žalobcovi ako subjektu oprávnenému na podanie dovolania, dňa 25. marca 2025 cestou jeho právnej zástupkyne (č. l. 167 spisu) a dovolanie bolo podané dňa 9. júla 2025 na Mestskom súde Bratislava III ako prvoinštančnom súde. Vzhľadom na uvedené dovolací súd konštatuje včasnosť podaného dovolania, z dôvodu ktorého pristúpil k preskúmaniu žalobcom uplatneného dovolacieho dôvodu podľa § 420 písm. f) CSP a v rámci neho uplatnených dovolacích námietok.

39. Podľa § 420 písm. f) CSP, je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. Dovolací súd zdôrazňuje, že pre naplnenie citovaného ustanovenia je nevyhnutné kumulatívne splnenie troch zákonných znakov, ktorými sú 1) nesprávny procesný postup súdu (pod ktorým je potrebné rozumieť taký postup súdu, ktorým sa strane znemožnila realizácia tých procesných práv, ktoré majú slúžiť na ochranu a obranu jej práv a záujmov v tom-ktorom konaní), 2) tento nesprávny procesný postup znemožnil strane sporu realizovať jej patriace procesné práva, súčasne 3) intenzita tohto zásahu dosahovala takú mieru, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

40. Pod porušením práva na spravodlivý proces v zmysle ustanovenia § 420 písm. f) CSP treba rozumieť nesprávny procesný postup súdu spočívajúci predovšetkým v zjavnom porušení kogentných procesných ustanovení, ktoré sa vymyká nielen zo zákonného, ale aj z ústavnoprávneho rámca, a ktoré (porušenie) tak zároveň znamená aj porušenie ústavou zaručených procesných práv spojených so súdnou ochranou práva. Ide napr. o právo na verejné prejednanie sporu za prítomnosti strán sporu, právo vyjadriť sa ku všetkým vykonaným dôkazom, právo na zastúpenie zvoleným zástupcom, právo na riadne odôvodnenie rozhodnutia, právo na predvídateľnosť rozhodnutia, na zachovanie rovnosti strán v konaní, na relevantné konanie súdu spojené so zákazom svojvoľného postupu a so zákazom denegatio

iustitiae (odmietnutie spravodlivosti). Podľa § 420 písm. f) CSP je kľúčovým pre posúdenie prípustnosti dovolania v zmysle judikatúry Ústavného súdu SR pojem „právo na spravodlivý proces“ so všetkými jeho obsahovými atribútmi a garanciami v zmysle judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva a ústavného súdu. Všeobecné súdy teda pri výklade a aplikácii aj procesných právnych noriem musia uprednostniť vždy ten z rôznych do úvahy prichádzajúcich výkladov, ktorý je priaznivejší, ústretovejší a zabezpečujúci plnohodnotnejšiu realizáciu práv pre stranu sporu. Jednotlivec sa totiž obracia na súd s požiadavkou o poskytnutie súdnej ochrany jeho ohrozenému alebo porušenému právu s dôverou, že táto ochrana bude poskytnutá spravodlivo a v súlade s právnym poriadkom vrátane európskej úrovne štandardov ochrany ľudských práv (II. ÚS 419/2021). Pod pojmom „nesprávny procesný postup“, ktorý odôvodňuje prípustnosť dovolania podľa § 420 písm. f) CSP v zmysle vyššie uvedenej aktuálnej judikatúry ústavného súdu možno rozumieť faktickú činnosť alebo nečinnosť súdu, procedúru prejednávania veci (to, ako súd viedol spor), znemožňujúcu strane sporu plnohodnotnú realizáciu jej procesných oprávnení, mariacu možnosť jej aktívnej účasti na konaní, ale aj absenciu odôvodnenia súdneho rozhodnutia, jeho nedostatočnosť, nezrozumiteľnosť, nepresvedčivosť, či svojvoľnosť, nezabezpečujúcu všetky atribúty a garancie spravodlivej súdnej ochrany. Nemožno totiž oddeľovať procesný postup súdu a rozhodnutie, ktoré je jeho sumárom a výsledkom, pretože celý faktický procesný postup súdu a naň nadväzujúci myšlienkový pochod hodnotenia skutkového stavu a jeho subsumovania pod relevantnú právnu normu je stelesnený v odôvodnení rozhodnutia súdu a práve cez odôvodnenie rozhodnutia musí byť preskúmateľný (pozri aj nález ústavného súdu sp. zn. II. ÚS 120/2020 z 21. januára 2021).

41. Dôvodiac prípustnosťou dovolania podľa § 420 písm. f) CSP, žalobca namietol porušenie základných princípov civilného súdneho procesu (porušenie princípu rovnosti, koncentračnej zásady a princípu kontradiktórnosti konania), v nepreskúmateľnosti napadnutých rozhodnutí, vrátane ich prekvapivosti a nepredvídateľnosti, nesprávny proces dokazovania, nedodržanie postupu podľa § 181 ods. 2 CSP.

42. Právo účastníka (sporovej strany) na dostatočné odôvodnenie súdneho rozhodnutia je jedným z princípov predstavujúcich súčasť práva na spravodlivý proces a práva na súdnu ochranu podľa článku 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) a článku 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) [viď. sp. zn. II. ÚS 383/06]. Súčasťou obsahu základného práva na spravodlivé konanie podľa článku 46 ods. 1 ústavy je aj právo účastníka na také odôvodnenie súdneho rozhodnutia, ktoré jasne a zrozumiteľne dáva odpovede na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany, t. j. s uplatnením nárokov a obranou proti takému uplatneniu.

43. K naplneniu dovolacieho dôvodu podľa § 420 písm. f) CSP nedochádza len úplnou absenciou odôvodnenia, ale aj jeho nedostatočnosťou alebo nezrozumiteľnosťou, či svojvoľnosťou (viď napr. II. ÚS 419/2021). Štruktúra práva na odôvodnenie súdneho rozhodnutia je rámcovo upravená v § 220 ods. 2 CSP, pričom táto norma sa uplatňuje aj v odvolacom konaní podľa § 378 ods. 1 CSP. Odôvodnenie má obsahovať dostatok dôvodov a ich uvedenie má byť zrozumiteľné. Súd je povinný formulovať odôvodnenie spôsobom, ktorý zodpovedá základným pravidlám logického, jasného vyjadrovania a musí spĺňať základné gramatické, lexikálne a stylistické hľadiská. Z odôvodnenia súdneho rozhodnutia musí vyplývať vzťah medzi skutkovými zisteniami a úvahami pri hodnotení dôkazov na jednej strane a právnymi závermi na strane druhej. Všeobecný súd by mal vo svojej argumentácii dbať tiež na jeho celkovú presvedčivosť. Právo na riadne odôvodnenie rozhodnutia neznamena právo na uvedenie „aspoň nejakých“ dôvodov, ale ide o právo na uvedenie dostatočných, logických a zrozumiteľných argumentov reagujúcich na relevantné tvrdenia a námietky strán sporu, vyhodnotenie dokazovania a vysvetlenie prečo prípadne v konaní navrhované dôkazy súd nevykonal. Súd by mal presvedčivo odôvodniť a vysvetliť aj aplikáciu príslušného právneho predpisu, či ustanovenia z neho na rozhodovanú vec.

44. V prípade odvolacieho rozhodnutia, ak sa odvolací súd v celom rozsahu stotožňuje s odôvodnením napadnutého rozhodnutia, môže sa v odôvodnení obmedziť len na skonštatovanie správnosti dôvodov napadnutého rozhodnutia, prípadne doplniť na zdôraznenie správnosti napadnutého rozhodnutia ďalšie

dôvody (§ 387 ods. 2 CSP). Aj v tomto prípade sa však musí odvolací súd v zmysle § 387 ods. 3 CSP v odôvodnení odvolacieho rozhodnutia vysporiadať s podstatnými tvrdeniami uvedenými v odvolaní (odvolacími námietkami). Odvolací súd sa v odôvodnení musí zaoberať aj podstatnými vyjadreniami strán prednesenými v konaní na súde prvej inštancie, ak sa s nimi nevysporiadal v odôvodnení rozhodnutia súd prvej inštancie (§ 387 ods. 3 CSP). Ak odôvodnenie odvolacieho súdu neobsahuje zrozumiteľnú a presvedčivú argumentáciu k vyššie uvedeným námietkam, nespĺňa atribúty riadneho odôvodnenia, čím porušuje právo na spravodlivý súdny proces.

45. Dovolací súd po preskúmaní dovolaní napadnutého rozsudku odvolacieho súdu, ako aj rozsudku súdu prvej inštancie, dospel k záveru, že tieto rozhodnutia vyššie uvedené kritériá pre odôvodňovanie súdnych rozhodnutí spĺňajú, pričom obe tieto rozhodnutia nemožno vnímať izolovane. Z odôvodnenia rozsudku prvoinstančného súdu vyplýva, že medzi stranami sporu bola podľa § 774 a nasl. OZ uzatvorená sprostredkovateľská zmluva (č. 1. 7 spisu), na základe ktorej žalobca ako prevádzkovateľ (poskytovateľ) dispečingu sprostredkoval žalovanému prepravné služby, ktorú okolnosť potvrdzuje aj samotný obsah súdneho spisu. Súd prvej inštancie po konštatovaní dôkazných prostriedkov, z ktorých vychádzal a ustálil skutkový stav veci, citovaní príslušných zákonných ustanovení, ktoré na vec aplikoval a vysvetlení právneho posúdenia veci, skonštatoval dôvod zamietnutia podanej žaloby spočívajúci jednak v nepreukázaní nároku žalobcu na zaplatenie uplatnenej provízie 100,-- eur, ako i nároku na zaplatenie zmluvnej pokuty 200,-- eur za mesiac november 2022. Žalobca v spore argumentoval, že ukončenie zmluvného vzťahu bolo dohodnuté písomne, kým žalovaný tvrdil, že vzťah zanikol v októbri 2022 k 17. októbru 2022 ústne, kedy oznámil ukončenie spolupráce so žalobcom. Toto tvrdenie žalovaný nepreukázal, preto súd zohľadnil argumentáciu žalobcu, že k ukončeniu vzťahu došlo až na základe písomného oznámenia žalovaného, a to dňom uloženia zásielky zo 16. novembra 2022 na pošte dňa 18. novembra 2022. Súd prvej inštancie pôvodne zvažoval zaplatenie provízie, následne však dospel k opačnému záveru, že nárok na províziu nevznikol; uvedenú zmenu právneho názoru aj náležite odôvodnil tým, že pre priznanie nároku na províziu bolo nevyhnutné, aby žalobca preukázal, že sám poskytol žalovanému služby predpokladané zmluvou, t. j. služby dispečingu v mesiaci november 2022, čo neposkytol (podrobne body 15. až 16.4. prvoinstančného rozsudku). Rovnako tak súd prvej inštancie odôvodnil zamietnutie nároku žalobcu na zaplatenie zmluvnej pokuty, vo vzťahu ku ktorej dôvodil tým, že žalobca sám porušoval svoj zmluvný záväzok (poskytnutie služieb dispečingu), čím vytvoril stav, kedy nemohol od žalovaného požadovať, aby bol viazaný konkurenčnou doložkou dojednanou v zmluve. Súčasne dôvodil neplatným zmluvným dojednaním, keď konkurenčná doložka v zmluve neobsahuje štandardy predpokladané ustanovením § 672a ObchZ, zamerajúc sa pri hodnotení platnosti doložky i na zásady poctivého obchodného styku a dobrých mravov (podrobne body 17. až 21.4. rozsudku prvoinstančného súdu).

46. Za zdôvodnené preskúmateľným spôsobom, vyhodnotil dovolací súd i rozhodnutie odvolacieho súdu, ktorý, i keď mohol uplatniť postup vyplývajúci z ustanovenia § 387 ods. 2 CSP (viď bod 44. tohto uznesenia), svoje rozhodnutie potvrdzujúce rozsudok prvoinstančného súdu dostatočne a zrozumiteľne zdôvodnil, s upriamením pozornosti na konkrétne okolnosti, pre ktoré sa so závermi prvoinstančného súdu stotožnil, zároveň zdôvodniac i okolnosti, ktorých posúdenie v rámci konania súdu prvej inštancie nepovažoval za relevantné (otázka platnosti dojednaní o zákaze konkurencie, otázka platnosti ukončenia zmluvy, posúdenie zmluvy ako sprostredkovateľskej alebo nepomenovanej), čo však podľa názoru dovolacieho súdu neznamena, že by odvolací súd považoval tieto závery súdu prvej inštancie za nesprávne, alebo rozporuplné. Odvolací súd sa dostatočne vysporiadal i s odvolacími námietkami žalobcu, a teda za nedôvodné považuje dovolací súd jeho tvrdenie o nedodržaní ustanovenia § 387 ods. 3 CSP, vo vzťahu ku ktorému zdôrazňuje, že označené ustanovenie ukladá odvolaciemu súdu povinnosť vysporiadať sa s podstatnými tvrdeniami uvedenými v odvolaní, teda tými, ktoré boli relevantné pre rozhodnutie daného sporu, resp. ktoré mohli mať vplyv na prípadný úspech alebo neúspech odvolateľa v konaní.

47. Správnosť záverov súdu prvej inštancie, ako aj odvolacieho súdu k jednotlivým sporným otázkam však predmetom tohto dovolacieho prieskumu byť nemôže, pretože nesprávne právne posúdenie môže dovolací súd skúmať len podľa § 421 CSP, ktorý dôvod uplatnený nebol (naviac v tejto veci aj podaniu

dovolania podľa § 421 CSP bránil majetkový cenzus podľa § 422 CSP). Preto aj v dovolaní uvedené námietky (napr. neudržateľnosť právneho záveru odvolacieho súdu o tom, že žalobca sám porušoval zmluvu, lebo jeho dispečerské číslo prestalo prideľovať prácu žalovanému; správnosť posudzovania platnosti jednotlivých ustanovení zmluvy; posúdenia okamihu ukončenia zmluvy, charakteru zmluvy a pod.), ktoré formuloval dovolateľ ako námietky v rámci porušenia práva na spravodlivý proces, hoci de facto smerovali k nesprávnosti niektorých právnych záverov a vyhodnotení dôkazov, dovolací súd ako námietky v rámci tohto dovolacieho dôvodu podľa § 420 písm. f) CSP nemohol preskúmať a nie sú prípustným dovolacím dôvodom v dovolaní podanom podľa § 420 písm. f) CSP.

48. Zhrnúc vyššie uvedené, dovolací súd vo vzťahu k námietke o nepreskúmateľnosti rozhodnutí konajúcich súdov v danom spore je toho názoru, že odôvodnenie rozhodnutia odvolacieho súdu, ako i rozhodnutia súdu prvej inštancie je zrozumiteľné a konzistentné a vychádza z ústavne akceptovateľného výkladu a aplikácie príslušných ustanovení Civilného sporového poriadku, Občianskeho i Obchodného zákonníka. V kontexte uvedeného dovolací súd tiež zdôrazňuje, že konania pred súdom prvej inštancie a pred odvolacím súdom z hľadiska predmetu konania tvoria jeden celok (IV. ÚS 489/2011), preto odôvodnenia rozhodnutí prvoinštančného súdu a odvolacieho súdu nemožno posudzovať izolovane (napr. II. ÚS 78/05, III. ÚS 264/08, IV. ÚS 372/08, IV. ÚS 350/09). Tento právny názor zahŕňa aj požiadavku komplexného posudzovania všetkých rozhodnutí všeobecných súdov (tak prvoinštančného súdu, ako aj súdu odvolacieho, prípadne aj dovolacieho), ktoré boli vydané v priebehu príslušného súdneho konania. Dovolací súd napokon, súladne s judikatúrou ústavného súdu pripomína, že iba skutočnosť, že dovolateľ sa s právnym názorom všeobecného súdu nestotožňuje, nemôže viesť k záveru o zjavnnej nedôvodnosti alebo arbitrárnosti rozhodnutia súdu/súdov (napr. I. ÚS 188/06).

49. Osobitne vo vzťahu k námietke dovolateľa o prekvapivom rozhodnutí odvolacieho súdu, dovolací súd vo všeobecnosti zdôrazňuje, že „...o prekvapivé rozhodnutie ide predovšetkým vtedy, ak vyšší súd založí svoje rozhodnutie vo veci na iných, zásadne odlišných právnych záveroch ako nižší súd, pričom zároveň strane sporu neumožní vyjadriť sa k týmto iným (odlišným) právnym záverom, teda keď strana nemá možnosť právne argumentovať, prípadne predkladať nové dôkazy, ktoré sa z hľadiska doterajších právnych záverov nižšieho súdu nejavili ako významné (II. ÚS 407/2016). Mutatis mutandis o prekvapivom rozhodnutí možno hovoriť aj za situácie, keď sa aplikuje autoritatívny výklad novej právnej úpravy, ktorý nebol predvídateľný a ktorý vedie k odňatiu práva na súdnu ochranu (II. ÚS 570/2017, IV. ÚS 197/2020). Posúdenie, či v danom prípade ide o prekvapivé rozhodnutie, bude vždy závisieť od konkrétnych skutkových okolností. Iba odlišná interpretácia totožného zákonného ustanovenia aplikovaného na zhodný skutkový stav nemôže spôsobiť prekvapivosť napadnutého rozhodnutia (III. ÚS 52/2019).“ [sp. zn. I. ÚS 724/2025-41 zo 16. 12. 2025].

50. Tak, ako dovolací súd už vyššie konštatoval, že dovolaním napadnutý rozsudok odvolacieho súdu, ako i rozsudok súdu prvej inštancie, spĺňajú kritériá pre odôvodňovanie súdnych rozhodnutí, rovnako tak dovolací súd konštatuje, že rozhodnutie odvolacieho súdu nemožno vyhodnotiť ani za prekvapivé, nakoľko odvolací súd nezaložil svoje rozhodnutie vo veci na iných, zásadne odlišných právnych záveroch ako súd prvej inštancie a ani neaplikoval inú právnu normu. Žalobca tvrdí, že súd prvej inštancie ako aj odvolací súd rozdielne právne posudzovali okamih ukončenia zmluvného vzťahu, otázku vzniku nároku žalobcu na odmenu, porušenie zákazu konkurencie žalovaným a nárok žalobcu na zmluvnú pokutu. Už na tomto mieste si žalobca protirečí, keď na jednom mieste v dovolaní tvrdí, že konajúce súdy posudzovali okamih ukončenia zmluvného vzťahu rozdielne, vzápätí tvrdí, že odvolací súd sa posúdením ukončenia zmluvy nezaoberal. K otázke platnosti ukončenia zmluvy sa odvolací súd vyjadril, síce konštatovaním, že otázka platnosti ukončenia zmluvy na výsledok konania právnu relevanciu nemá, avšak vysvetlil, prečo tomu tak je. Rovnako tak k otázke relatívnej neplatnosti ukončenia zmluvy, skúmanú súdom prvej inštancie, vo vzťahu ku ktorej žalobca namietol odôvodnenie odvolacieho súdu v bode 46. rozsudku s konštatovaním o časti odôvodnenia prvoinštančného súdu nemajúcej vplyv na výsledok konania, žalobca opomenul v dovolaní dodať, že odvolací súd pre úplnosť uviedol, že na neplatnosť zmluvných dojednaní v akomkoľvek rozsahu je súd povinný prihliadať z úradnej povinnosti. Uvedené znamená, že odvolací súd nekonštatoval nesprávnosť záverov súdu prvej inštancie, „len“ ich hodnotil za nemajúce vplyv na konanie, a teda „akoby“ za niečo naviac, bez

skúmania a hodnotenia ktorých okolností by prvoinštančný súd v merite veci dospel k totožnému záveru o neúspechu žalobcu v konaní. Ako vyplýva z obsahu rozsudku odvolacieho súdu, tento za najpodstatnejšiu okolnosť v konaní považoval synalagmatický charakter zmluvy, ktorou otázkou, teda či zmluva uzatvorená medzi účastníkmi konania bola zmluvou synalagmatickou, t. j. či plnenia zmluvných strán boli vzájomne podmienené, sa zaoberal aj súd prvej inštancie, s ktorého závermi sa odvolací súd v plnom rozsahu stotožnil. Uvedené však bolo základom úvahy pri posúdení spornej otázky, ktorú riešil aj súd prvej inštancie a dovolací súd ju v odôvodnení svojho rozhodnutia len doplnil a rozvinul, či nárok uplatnený žalobou v zmysle zmluvných ustanovení vôbec vznikol. Takúto úvahu dopĺňujúcu rozhodnutie súdu prvej inštancie nemožno považovať za taký základ právneho posúdenia uplatneného nároku, ktoré by bolo prekvapivé a doposiaľ v konaní nepoužité. K otázke vzniku uplatneného nároku sa obe sporové strany mali možnosť v rámci konania pred súdom prvej inštancie vyjadriť a navrhovať dôkazy. Odvolací súd nepoužil žiadne nové ustanovenie právneho predpisu, ako dovtedy použil súd prvej inštancie, preto nebol potrebný ani postup s výzvou stranám sporu na vyjadrenie k novej aplikácii právneho ustanovenia dovtedy v konaní nepoužitého (§ 382 CSP). Sumarizujúc uvedené, to, že odvolací súd závery prvoinštančného súdu k niektorým otázkam považoval za nemajúce vplyv na výsledok konania, nemôže viesť k záveru o prekvapivom rozhodnutí odvolacieho súdu, osobitne za situácie, keď sa odvolací súd stotožnil so závermi prvoinštančného súdu v podstatných otázkach.

51. Vzhľadom na vyššie uvedené, nebolo povinnosťou odvolacieho súdu nariadiť pojednávanie (ako tvrdí žalobca v dovolaní), keďže vychádzal zo skutkového stavu zisteného okresným súdom bez potreby zopakovania alebo doplnenia dokazovania. Odvolací súd podľa dovolacieho súdu nevychádzal z iných skutkových okolností ako okresný súd, preto k zmene skutkového stavu nedošlo, a teda pokiaľ nenariadil pojednávanie, postupoval v súlade s § 385 CSP.

52. K uvedenému dovolací súd poznamenáva, že odvolací súd je povinný nariadiť pojednávanie len v prípadoch uvedených v ustanovení § 385 ods. 1 CSP, teda ak je potrebné zopakovať alebo doplniť dokazovanie alebo ak to vyžaduje dôležitý verejný záujem. V ostatných prípadoch je nariadenie odvolacieho pojednávania fakultatívne (dobrovoľné), pričom aj odvolací súd musí rešpektovať procesnú ekonomiu a v súlade s článkom 17 Základných princípov CSP postupovať v konaní tak, aby bola vec čo najrýchlejšie prejednaná a rozhodnutá a predchádzať zbytočným prietahom. Odvolacie pojednávanie teda nemá byť samoúčelné, ale má slúžiť predovšetkým na účely dokazovania (s tým, že podľa § 383 CSP je odvolací súd viazaný skutkovým stavom tak, ako ho zistil súd prvej inštancie, okrem prípadov, ak dokazovanie zopakuje alebo doplní) a tiež na odstránenie zistených procesných pochybení súdu prvej inštancie, ktoré zakladajú odvolací dôvod v zmysle § 365 ods. 1 písm. b) CSP (porušenie práva na spravodlivý proces). Ak teda nebolo potrebné zopakovať alebo doplniť dokazovanie, ktoré vykonal súd prvej inštancie a odvolací súd zároveň v procesnom postupe súdu prvej inštancie nezistil žiadne pochybenie, v dôsledku ktorého by žalobca bol vylúčený z realizácie jemu patriacich procesných práv v takej miere, že tým došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces, odvolací súd rovnako nepochybil, keď odvolanie žalobcu prejednal bez nariadenia (odvolacieho) pojednávania.

53. Vo vzťahu k námietke dovolateľa spočívajúcej v tvrdení o porušení povinnosti súdu prvej inštancie postupovať podľa § 181 ods. 2 CSP, konkrétne že súd prvej inštancie vynechal obligatórne určenie sporných a nesporných skutkových tvrdení, dovolací súd z obsahu spisu zistil, že súd prvej inštancie na č. l. 99 spisu vyhotovil úradný záznam z pojednávania konaného dňa 19. marca 2024, konštatujúc, že vyhotovenie zápisnice nepovažoval za potrebné, nakoľko priebeh súdneho pojednávania je zaznamenávaný na technickom zariadení určenom na zaznamenávanie zvuku (§ 98 ods. 1 CSP). Z predmetného úradného záznamu vyplýva protokolácia súdu prvej inštancie vo vzťahu k listinám predloženým žalovaným (ide o listiny žalovaného na č. l. 97 a 98 spisu z 11.11.2022 a 17.10.2022, adresované žalobcovi a označené ako „Vyjadrenie k Vášmu listu zo dňa 7.11.2022“ a „Skončenie sprostredkovateľskej zmluvy“ - pozn. dovolacieho súdu), a to v znení, že poštová zásielka s podacím číslom U., bola podľa údajov o sledovaní zásielky dňa 18. novembra 2022 prevzatá na doručenie a následne bola uložená na pošte Pezinok 4 s poznámkou adresát nezastihnutý. V úradnom zázname nasleduje konštatovanie o vyhlásení uznesenia, ktorým bolo dokazovanie vyhlásené za skončené a bolo vyhlásené uznesenie, ktorým súd prvej inštancie odročil pojednávanie za účelom verejného vyhlásenia

rozsudku na termín 18. apríla 2024 o 9:20 hodine, pojednávacia miestnosť č. d. 106 s tým, že prítomní vzali termín verejného vyhlásenia rozsudku na vedomie. Dňa 18. apríla 2024 prvoinštančný súd po vyvolaní veci a zistení, že sa na verejné vyhlásenie rozsudku dostavili konateľka žalobcu a právny zástupca žalobcu, bez dostavenia sa žalovaného, vyhlásil rozsudok o zamietnutí žaloby a nepriznaní nároku na náhradu trov konania žalovanému (zápisnica o verejnom vyhlásení rozsudku na č. l. 100 spisu). Z odôvodnenia prvoinštančného súdu v bode 15.1. rozsudku vyplýva, že pôvodne zvažoval priznať žalobcovi nárok na zaplatenie provízie, napokon však dospel k opačnému záveru z dôvodov podrobne odôvodnených v písomnom vyhotovení rozsudku. Odvolací súd k námietke žalobcu o nedodržaní postupu podľa § 181 ods. 2 CSP prvoinštančným súdom, v odôvodnení svojho rozhodnutia poukázal na rozhodnutia NS SR sp. zn. 1Obdo/92/2018 a sp. zn. 2Obdo/56/2020 a konštatoval nedôvodnosť námietky dovolateľa s odôvodnením, že prípadné porušenie § 181 ods. 2 prvá a druhá veta CSP nepredstavuje porušenie práva žalobcu na spravodlivé súdne konanie. Ak aj súd prvej inštancie v konečnom rozhodnutí vo veci samej zmenil svoje pôvodné predbežné právne posúdenie veci, nemožno to považovať za zmenu rozhodnutia, pretože pri predbežnom právnom posúdení veci o rozhodnutie o veci samej nejde, ale jeho účelom je zrýchlenie konania, zabráneniu tzv. prekvapivého rozhodnutia, smeruje aj k nasmerovaniu strán sporu pri dokazovaní k sporným a rozhodujúcim otázkam. Predbežné právne posúdenie nemá záväznosť ako vyhlásené rozhodnutie o veci samej a môže sa líšiť od právneho posúdenia v konečnom rozhodnutí, avšak súd počas tohto procesu smerujúceho ku konečnému rozhodnutiu, musí dať stranám sporu priestor na to, aby sa k prípadnej zmene skutkovej, dôkaznej i právnej situácie v rámci prebiehajúceho konania mali možnosť vyjadriť a produkovať návrhy. Predbežné právne posúdenie vychádza len zo stavu zodpovedajúcemu príprave pojednávania a objektívne ešte nevychádza z riadneho dokazovania, ktoré sa vedie až v ďalšom štádiu konania. Predbežným právnym posúdením súd nie je striktne viazaný, konečné rozhodnutie je závislé od vyhodnotenia dokazovania. V danom prípade súd predbežne mal nárok žalobcu za existujúci, avšak následne mu z dokazovania vyplynul opak. Všeobecne platí, že ak sa od predbežného právneho posúdenia mieni súd odkloniť na základe vykonaného dokazovania, mal by tento odklon v odôvodnení rozhodnutia náležite odôvodniť (v rámci vyhodnotenia dokazovania a uvedenia právnych záverov na nesporné skutkové okolnosti a na skutkové okolnosti zistené z dokazovania). Dovolací súd nezistil, že by sa súd prvej inštancie uvedeným postupom neriadil, pričom zmenu predbežného posúdenia v rozhodnutí aj odôvodnil. V tomto smere preto dovolací súd nezistil takú vadu konania, ktorá by bola takej závažnosti odôvodňujúcej záver o porušení práva na spravodlivý proces podľa § 420 písm. f) CSP.

54. Dovolací súd, posudzujúc námietky obdobného charakteru v minulosti, týkajúce sa porušenia povinnosti súdov prvej inštancie postupovať v súlade s ustanovením § 181 ods. 2 CSP konštatoval, že „... ustanovenie § 181 CSP má vplyv na hospodárnosť a účelnosť konania a pokiaľ aj konajúci súd uvedené ustanovenie neaplikuje a postupuje tak rovnako k obidvom stranám sporu, nedochádza k porušeniu práva na spravodlivý proces a ani k nesprávnemu právnemu posúdeniu veci“ (sp. zn. 4Obdo/39/2023). Osobitne v uznesení sp. zn. 2Obdo/56/2020, ktorým dôvodil aj odvolací súd vo svojom potvrdzujúcom rozsudku a ktoré bolo publikované pod č. R 60/2021, najvyšší súd konštatoval, že „Porušenie citovaného ustanovenia teda žiadnym spôsobom nediskvalifikuje stranu sporu napr. v práve zúčastniť sa pojednávania, robiť prednesy, navrhovať dôkazy, vyjadrovať sa k vykonaným dôkazom, v práve na záver pojednávania zhrnúť svoje návrhy a pod., čo napokon v prejednávanej veci vyplýva aj z obsahu zápisnice z pojednávania pred súdom prvej inštancie. Striktne nedodržanie postupu podľa § 118 ods. 2 O.s.p. (teraz § 181 ods. 2 C. s. p. - pozn. dovolacieho súdu) zo strany súdu (spočívajúce v neuvedení, ktoré právne významné skutkové tvrdenia účastníkov je možné považovať za zhodné a ktoré zostali sporné) možno hodnotiť len ako tzv. inú vadu konania, ktorou možno dovolanie v zmysle § 241 ods. 2 písm. b) O.s.p. odôvodniť. Existencia tejto vady sama osebe však nezakladá zmatečnosť rozhodnutia a nie je procesnou vadou konania v zmysle § 237 písm. f) O.s.p. (pozri uznesenie Najvyššieho súdu SR sp. zn. 4Cdo/167/2012 z 28. mája 2013). Dovolací súd v nadväznosti na uvedenú judikaturu uvádza, že ustanoveniu § 237 písm. f) O.s.p. korešponduje podľa novej právnej úpravy ustanovenie § 420 písm. f) C. s. p., pričom pojem "odňatie možnosti konať pred súdom" sa nahradil pojmom "právo na spravodlivý proces", čím právna úprava C. s. p. precizuje podmienky prípustnosti dovolania z dôvodu zmatečnosti.“

55. Pokiaľ aj súd prvej inštancie napokon (napriek prvotnému zvažovaniu o priznaní provízie žalobcovi) dospel k opačnému záveru o jej nepriznaní, svoje rozhodnutie náležite zdôvodnil spôsobom zodpovedajúcim riadnemu a presvedčivému odôvodneniu súdneho rozhodnutia.

56. Žalobca v dovolaní dôvodí i tvrdením o nedodržaní princípu kontradiktórnosti konania a s ňou súvisiacej „rovnosti zbraní“, ktorý princíp je zakotvený v Čl. 6 CSP. Svoje tvrdenie založil na argumente, že prvoinštančný súd sám z vlastnej iniciatívy bez akejkoľvek námietky žalovaného podrobil súdnemu prieskumu platnosť všetkých dojednaní uzavretej zmluvy vrátane stanov žalobcu v obchodnoprávnom spore, a teda že súd v konaní postupoval ako keby bol žalovaný spotrebiteľ, t. j. strana v konaní, ktorej má súd poskytnúť zvýšenú ochranu.

57. Požiadavka „rovnosti zbraní“ vyplývajúca z Čl. 6 CSP i Čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, je iným označením základného ústavného práva na rovnosť účastníkov v konaní podľa čl. 47 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky. Námietkou o porušení princípu rovnosti strán v konaní sa zaoberal odvolací súd v bode 46. napadnutého rozsudku, v ktorom jednak vyhodnotil, že skúmanie otázky platnosti dojednaní o zákaze konkurencie na výsledok konania nemalo žiadny vplyv, zároveň však vyslovil, že na neplatnosť zmluvných dojednaní v akomkoľvek rozsahu je súd povinný prihliadať z úradnej povinnosti.

58. Dovolací súd má za to, že pokiaľ súd prvej inštancie posudzoval zmluvné ustanovenie upravujúce zákaz konkurencie, na základe ktorého si žalobca uplatnil časť svojho žalobného nároku - nároku na zmluvnú pokutu, vykonal len právne posúdenie daného ustanovenia zmluvy. Ak z tohto posúdenia dospel k záveru o jeho neplatnosti, nemožno takýto postup považovať za porušenie princípu rovnosti strán sporu. Išlo o právne posúdenie základu časti uplatneného žalobného nároku na zmluvnú pokutu pre porušenie zákazu konkurencie, pričom súd pri posúdení tohto nároku vychádzal z ustanovenia zmluvy o konkurenčnej doložke. K tomu nepotreboval mať zo strany žalovaného vznesenú námietku platnosti/neplatnosti tohto ustanovenia. Nárok žalobcu uplatnený na základe tohto ustanovenia zmluvy totiž žalobca rozporoval a neuznával. Súd prvej inštancie urobil len výklad a posúdenie daného zmluvného ustanovenia (z vykonaného dôkazu - Zmluvy o sprostredkovaní - posúdil skutočnosť z vykonaného dokazovania), pričom pri ňom dospel k záveru (ktorého správnosť ako už bolo v bode 47. uvedené dovolací súd nemôže preskúmať), že nespĺňa minimálne štandardy predpokladané ustanovením § 672a ObchZ. V tejto súvislosti dovolací súd pre úplnosť ešte poukazuje na R 51/2024, v zmysle druhej vety ktorého „Na absolútnu neplatnosť právneho úkonu súd prihliada len cez vedomosť o skutočnosti jemu známej z vykonaného dokazovania. Súd nehľadá absolútnu neplatnosť nad rámec tvrdení strán.“ Naviac z obsahu odvolacieho rozhodnutia vyplýva, že odvolací súd sa stotožnil so závermi uvedenými v odsekoch 18. - 18.4. rozsudku súdu prvej inštancie, podľa ktorých pre neplnenie zmluvných povinností žalobcu zo zmluvy nebolo možné v danom prípade požadovať, aby zákaz konkurencie žalovaný dodržiaval a následne ho sankcionovať zmluvnou pokutou. Odvolací súd skonštatoval, že ďalšia časť odôvodnenia rozsudku súdu prvej inštancie (k otázke platnosti zmluvného dojednaní o zákaze konkurencie) už na výsledok konania nemala žiaden vplyv, preto sa odvolacími námietkami žalobcu k posudzovaniu platnosti zmluvného dojednaní ďalej nezaoberal. Z uvedeného vyplýva, že dovolaním napadnuté rozhodnutie otázku platnosti uvedeného zmluvného ustanovenia o zákaze konkurencie neriešilo, pretože ju odvolací súd nepovažoval za podstatnú. Správnosť tohto záveru dovolací súd v rámci tohto dovolacieho konania nemôže hodnotiť, avšak aj táto skutočnosť má význam pri posudzovaní dovolacej námietky o porušení princípu rovnosti strán, zdôvodnenej tým, že sa súdy bez námietky žalovaného zaoberali posudzovaním platnosti zmluvného ustanovenia o zákaze konkurencie. Z uvedeného dovolací súd uzatvára, že táto dovolacia námietka žalobcu nie je dôvodná, keďže vada spravodlivého procesu spočívajúca v porušení princípu rovnosti sporových strán (ktoré malo podľa žalobcu nastať tým, že súdy skúmali platnosť ustanovenia zmluvy o zákaze konkurencie bez námietky žalovaného) v tomto konaní zistená nebola.

59. Vo vzťahu k procesnej vade konania v zmysle § 420 písm. f) CSP, dovolateľ odvolaciemu súdu vytkol tiež nesprávne posúdenie jeho tvrdenia, že žalovaný neuzatváral zmluvy o preprave pod vlastným menom, ale obchodným menom žalobcu, majúc za to, že ide o novotu v odvolacom konaní.

60. Nemožnosť prihladnutia na vyššie označené tvrdenie žalobcu odvolací súd zdôvodnil kvalifikáciou tejto námietky ako novoty v odvolacom konaní, ktorú okolnosť odvolací súd aj riadne zdôvodnil v bode 57. odôvodnenia napadnutého rozsudku, ktoré zodpovedá obsahu spisu.

61. Na podporu zdôvodnenia uvedenej okolnosti odvolacím súdom, dovolací súd vo všeobecnosti uvádza, že právo tzv. novôt v odvolacom konaní je v systéme neúplnej apelácie nastavené reštriktívne ako výnimka z pravidla, že v odvolacom konaní spravidla nie sú prípustné tie prostriedky procesného útoku alebo obrany, ktoré neboli procesnou stranou uplatnené pred súdom prvej inštancie (I. ÚS 10/2017).

62. K časti dovolania žalobcu, v ktorej svojimi námietkami zachádza do prehodnocovania vykonaných dôkazov a vyhodnocovania skutkových okolností, ku ktorým dospeli konajúce súdy a z posúdenia ktorých vychádzali pri právnom hodnotení veci, dovolací súd poukazuje na § 442 CSP, podľa ktorého dovolací súd je viazaný skutkovým stavom tak, ako ho zistil odvolací súd a sám dokazovanie nevykonáva, z čoho vyplýva, že skutkový stav veci zistený odvolacím súdom nepodlieha prieskumu v dovolacom konaní. Dovolanie nepredstavuje opravný prostriedok, ktorý by mal slúžiť na odstránenie nedostatkov pri ustálení skutkového stavu vecí. Dovolací súd nemôže v dovolacom konaní formulovať nové skutkové závery a rovnako nie je oprávnený preskúmať správnosť a úplnosť skutkových zistení už len z toho dôvodu, že nie je oprávnený prehodnocovať vykonané dôkazy, pretože (na rozdiel od prvoinštančného súdu a odvolacieho súdu) v dovolacom konaní nemá možnosť vykonávať dokazovanie, nie je súdom skutkovým. Dovolaním sa preto nemožno úspešne domáhať revízie skutkových zistení urobených súdmi prvej a druhej inštancie ani prieskumu nimi vykonaného dokazovania. Na hodnotenie skutkových okolností a zisťovanie skutkového stavu sú povolané súdy prvej a druhej inštancie ako skutkové súdy, a nie dovolací súd. Jeho prieskum skutkových zistení nespočíva v prehodnocovaní skutkového stavu, ale len v kontrole postupu súdu pri procese jeho zisťovania. V rámci tejto kontroly však dovolací súd má možnosť vyhodnotiť a posúdiť, či konanie nie je postihnuté rôznymi závažnými deficitmi v dokazovaní (tzv. opomenutý dôkaz, deformovaný dôkaz, porušenie zásady voľného hodnotenia dôkazov a pod.) a či konajúcimi súdmi prijaté závery nie sú svojvoľné, neudržateľné alebo prijaté v zrejmom omyle, ktorý by poprel zmysel a podstatu práva na spravodlivý proces, čím by mohlo dôjsť k vade zmätočnosti v zmysle § 420 písm. f) CSP. Dovolací súd však existenciu takýchto pochybení ako závažných deficitov v dokazovaní v predjednávanej veci nezistil.

63. K námietke žalobcu o neumožnení dostatočne sa vyjadriť k dôkazu - zásielke žalovaného (pozn. dovolacieho súdu - v dovolaní žalobca nešpecifikuje o akú zásielku ide, avšak z rozsudku súdu prvej inštancie, ako aj z odvolania žalobcu dovolací súd zistil, že na pojednávaní dňa 19. marca 2024 žalovaný predložil súdu list žalovaného z 11. novembra 2022, ktorým oznámil žalobcovi, že nemá nárok na odmenu za mesiac november a ani na zmluvnú pokutu, a aj list žalovaného datovaný k 17. októbru 2022, v ktorom oznámil žalobcovi ukončenie sprostredkovateľskej zmluvy) - predloženému súdu prvej inštancie na pojednávaní dňa 19. marca 2024, ktorú vadu podľa žalobcu neodstránil ani odvolací súd, dovolací súd uvádza, že z obsahu spisu vyplýva, že žalobca mal priestor vyjadriť sa k uvedenému dôkazu na predmetnom pojednávaní. Pokiaľ priestor nepovažoval za dostatočný (v dovolaní neuvádza prečo nebol priestor na vyjadrenie dostatočný), mohol a napokon sa aj vyjadril k uvedenému dôkazu a jeho vyhodnoteniu súdom prvej inštancie v rámci podaného odvolania voči rozsudku súdu prvej inštancie. Ako vyplýva z obsahu podaného odvolania žalobcu voči rozsudku súdu prvej inštancie, žalobca k predloženému dôkazu kládol žalovanému na pojednávaní dňa 19. marca 2024 otázky týkajúce sa doručovacej obálky, v ktorej mal byť list zasielaný žalobcovi. Súd prvej inštancie (ako vyplýva aj z jeho rozsudku) na pojednávaní dňa 19. marca 2024 tiež oboznamoval, že „Predmetná poštová zásielka mala podacie číslo U., a že z údajov o sledovaní predmetnej zásielky vyplýva, že poštová zásielka bola dňa 18. novembra 2022 prevzatá na doručenie a následne bola uložená na pošte Pezinok 4 s poznámkou adresát nezastihnutý a dňa 8. decembra bola vrátená žalovanému ako odosielateľovi.“. S dôkazom predloženým na pojednávaní dňa 19. marca 2024 (s jeho obsahom) teda bol žalobca oboznámený a mal možnosť sa k nemu vyjadriť, pričom aj kládol k predloženému dôkazu žalovanému otázky. Napokon dovolací súd zdôrazňuje, že žalobca námietku nemožnosti dostatočne sa vyjadriť k

dôkazu predloženému na pojednávaní dňa 19. marca 2024 vôbec nevzniesol v odvolaní podanom proti rozsudku súdu prvej inštancie (viď obsah odvolania žalobcu). Táto dovolacia námietka nesprávneho postupu súdu prvej inštancie, ktorý podľa žalobcu nebol opravený ani súdom odvolacím, nie je s poukazom na vyššie uvedené dôvodná. Navyše žalobca v dovolaní neuviedol, v čom vadu „nedostatočného priestoru“ na vyjadrenie k dôkazu vidí, prečo poskytnutý priestor na vyjadrenie považoval za nedostatočný (napr. pre obsahovú náročnosť dôkazu, vyžadujúcu dlhší časový priestor, ktorý požadoval a nebol mu poskytnutý, či súdom nedôvodné skrátenie priestoru pre vyjadrenie žalobcu k vykonaným dôkazom podľa § 182 CSP alebo vôbec neposkytnutie priestoru na vyjadrenie k dokazovaniu podľa § 182 CSP a pod.).

64. V súvislosti s „predmetným dôkazom“ (v dovolaní presne nešpecifikovaným - na pojednávaní dňa 19. marca 2024 boli predložené dva listy) ešte v dovolaní žalobca namietol, že „predmetný dôkaz - zásielka predložená žalovaným na pojednávaní bola takým dôkazom, ktorý je kľúčový pre rozhodovaný spor a má podstatný vplyv na výsledok konania. V odvolaní žalobca uviedol aj ďalšie argumenty, ktorými spochybňuje tento dôkaz a k tomu sa odvolací súd taktiež nijako nevyjadril v odôvodnení napadnutého rozhodnutia.“. K tomu dovolací súd uvádza, že takto formulovaný, odôvodnený dovolací dôvod podľa § 420 písm. f) CSP nespĺňa kritéria odôvodnenia dovolania podľa § 431 ods. 2 CSP pre jeho neúplnosť a neurčitosť pri vymedzení v čom vytýkaná vada spočíva, ako aj v absencii konkretizácie „predmetného dôkazu“. Zároveň poukazuje na § 433 CSP, podľa ktorého dovolací dôvod nemožno vymedziť tak, že dovolateľ poukáže na svoje podania pred súdom prvej inštancie alebo pred odvolacím súdom, teda dovolateľ nemôže dovolací dôvod vymedziť tak, že len poukáže na obsah odvolania. Dovolací súd preto uzatvára, že vytýkaná vada postupu súdov nižšej inštancie v procese dokazovania (znemožnenie dostatočne sa vyjadriť k dôkazu predloženom na pojednávaní) nebola zistená, preto nezakladá prípustnosť podaného dovolania podľa § 420 písm. f) CSP a vo zvyšnej časti tohto dôvodu nebolo dovolanie vymedzené spôsobom podľa § 431 až § 435 CSP.

65. Sumarizujúc vyššie uvedené, dovolací súd vo vzťahu k namietnutej procesnej vade konania podľa § 420 písm. f) CSP konštatuje, že nezistil žiadnu, tzv. vadu zmätočnosti (závažné procesné pochybenie odvolacieho súdu, ani súdu prvoinštančného) spočívajúcu v tom, že by svojim nesprávnym procesným postupom znemožnili dovolateľovi, aby uskutočňoval jemu patriace procesné práva v takej miere, že by tým došlo k porušeniu jeho práva na spravodlivý proces podľa § 420 písm. f) CSP alebo práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy SR. V preskúmvanej veci tak podmienka prípustnosti dovolania v § 420 písm. f) CSP splnená nebola, čo zakladá dôvod na odmietnutie dovolania v zmysle ustanovenia § 447 písm. c) CSP. V časti dovolacích dôvodov nevymedzených spôsobom podľa § 431- § 435 CSP, dovolací súd odmietol dovolanie podľa § 447 písm. f) CSP.

66. Žalovaný bol v dovolacom konaní úspešný, preto mu dovolací súd priznal voči žalobcovi náhradu trov dovolacieho konania v plnom rozsahu. O výške náhrady trov dovolacieho konania rozhodne podľa § 262 ods. 2 CSP súd prvej inštancie po právoplatnosti rozhodnutia dovolacieho súdu, samostatným uznesením, ktoré vydá súdny úradník.

67. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

1. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.